

Läkarförbundet tecknar eget huvudavtal

Läkarförbundet har genom sitt eget förbundsområde inom Offentliganställdas förhandlingsråd, OFR, nu tecknat ett huvudavtal med Landstingsförbundet och Kommunförbundet.

– För oss är detta en optimal konstruktion, säger Läkarförbundets förhandlingschef Edel Karlsson Håål.

II Sedan förbundskartellen inom Saco-K upphörde 1994 har Läkarförbundet ansett det viktigt att träffa egna löneavtal och inte riskera att tvingas in i oönskade och mer övergripande avtal.

Det har samtidigt inneburit att Läkarförbundet inte kunnat teckna något huvudavtal, eftersom Landstingsförbundet och Kommunförbundet ansett att Läkarförbundet varit ett allt för litet förbund för att ensamt utgöra motpart. Ett huvudavtal är viktigt inte minst med tanke

på att ett sådant reglerar förhandlingsordningen vid exempelvis arbetsmarknadskonflikter.

År 2000 tecknades ett serviceavtal med OFR, som fungerar som konsultorganisation för 13 fackliga organisationer. Det gav Läkarförbundet bland annat rätt att delta i beredningsorganisationen, att ta del av statistik och annan information från OFR, och liknande. Sedan i maj detta år är Läkarförbundet förbundsområde och full medlem i OFR, vilket innebär att man även ingår i OFRs konstitutionella organ.

Nu har Läkarförbundet, med 22 000 offentliganställda medlemmar, som minsta förbundsområde inom OFR även tecknat ett huvudavtal med Landstingsförbundet och Kommunförbundet. Förhandlingschef Edel Karlsson Håål är nöjd med uppgörelsen.

– Vi får en ställning som fullvärdig part vid alla avtal som träffas i framtiden, vilket torde göra oss ännu starkare som fackförbund. Nu har vi ett huvudavtal med arbetsgivarorganisationerna, men har samtidigt behållit vår självständighet ifråga om löneavtal.

Det nya avtalet gäller från den 1 november i år. Den enskilde medlemmen i Läkarförbundet kommer dock inte att beröras direkt av det nu träffade avtalet.

– Men avtalet ger oss en högre legitimitet och i en förlängning slår det förmodligen även igenom på medlemssidan, säger Edel Karlsson Håål.

Edel Karlsson Håål, Läkarförbundets förhandlingschef, är nöjd med det nya avtalet.

Peter Örn

Ny myndighet ska öka tillgång på organ

En donationsansvarig läkare vid alla akutsjukhus, samt riktlinjer framtagna av en helt ny myndighet ska leda till en ökad tillgång på organ. Det tror Lars Grönwall, som nu lämnat sina förslag i utredningen »Transplantation räddar liv« till Socialdepartementet.

II Tillgången på transplantationsorgan från avlidna minskar stadigt i Sverige. 1989 var antalet avlidna donatorer 153, år 2002 endast 98. Under 2002 hade Sverige det lägsta antalet avlidna donatorer, med 11,1 per miljon invånare, i hela Europa.

Det är bakgrunden till utredaren Lars Grönwalls förslag som nu överlämnats till regeringen. Många av förslagen har internationella förebilder. I exempelvis Norge ska det sedan 1 januari i år finnas en särskild donationsansvarig läkare vid alla norska sjukhus som är godkända för organdonation. Även i Sverige finns det sjukhusläkare med särskilt ansvar för donationsverksamheten, men det fungerar otillfredsställande, menar Lars Grönwall.

– På vissa håll har läkare speciell avsatt tid för detta ändamål, andra får arbeta med detta utanför ordinarie arbetstid. Jag föreslår att vi gör som de gjort i Nor-

Lars Grönwall har adopterat flera lyckade internationella modeller då han utarbetat förslagen i »Transplantation räddar liv«.

FOTO: JAN HAKANSSON

ge, det vill säga inrättar speciella funktioner där arbetstiden för donationsansvaret regleras utifrån behovet vid det aktuella sjukhuset. Läkarens uppgift blir att förbereda för transplantationer, ge information och stöd till avlidnas anhöriga och liknande, säger Lars Grönwall.

En av orsakerna till den dalande kuran ifråga om avlidna donatorer är brister i sjukvårdsorganisationen, uppger Lars Grönwall. För att råda bot på det föreslås en helt ny myndighet, ett nationellt råd för organdonation och transplantation, som ger sjukvårdshuvudmännen riktlinjer i form av rekommendationer. Sedan får huvudmännen ansvar att utforma organisationen i detalj utifrån sina respektive behov.

Det nationella rådet, som föreslås ha Socialstyrelsen som så kallad värdmyndighet, ska enligt utredningsförslaget även ha en mängd andra uppgifter. Det

handlar om att fungera som en central kunskapsbank, vara opinionsbildande, sprida information till allmänheten, utbilda vårdpersonal, medverka i kvalitetssäkring på området etc.

Dessutom ska rådet enligt förslaget förhandla med berörda myndigheter beträffande införandet av ett nationellt ID-kort och ett europeiskt sjukförsäkringskort, vilka båda är ytterligare förslag i »Transplantation räddar liv«. Kortet kan innehålla elektronisk information om huruvida innehavaren ställer sig positiv till organdonation.

– Men sedan utredningsförslagen blev klara har jag förstått att det redan pågår diskussioner mellan Rikspolisstyrelsen och Riksförsäkringsverket om att ta fram ett ID-kort, som även innehåller de uppgifter som ett europeiskt sjukförsäkringskort skulle innehålla. Det finns inga tekniska hinder för att ett sådant kort även kan innehålla uppgifter rörande individens inställning till organdonation. Men sådana uppgifter måste alltid vara frivilliga, säger Lars Grönwall.

Utredningsförslagen ska nu gå ut på en bred remiss, och en proposition läggs eventuellt redan i mars 2004.

Peter Örn

peter.orn@lakartidningen.se